

Theodicea - co s ní?

Evangelická akademie v Porýní pořádá setkání na téma „Ist das Leiden der Welt von Gott gewollt?“ Jako první je zvoleno téma: „Unrecht, Gewalt und Leid in der Bibel“, a to jak ve Starém, tak v Novém zákoně. A pak otázka: Jak to může Bůh dopouštět? A tak dále. A nechybí otázka, jak se s otázkami toho typu setkáváme „ve vlastním životě, ve společnosti, ve světě“, eventuelně „v církevních diskusích“. – Myslím, že to není špatný nápad, pokud se to zase nespláchne do dávno už připravených „stok“, tj. pokud se to jen „nekanalizuje“. Vnímavost vůči okolí a okolnostem (tzv. reaktivita) musela a musí nutně zahrnovat i schopnost trpět bolestí při zranění, nemoci a eventuelně umírání (pokud jde o to poslední, představují endorfiny pozoruhodný kontra-efekt, zasluhující pozornost). Význam resp. smysl bolesti a utrpení je nepochybně v tom, že umožňuje, vyvolává a dokonce inspiruje nejen pokusy, ale přímo dovednosti, jak se bolesti a utrpení co možná vyhnout. Teprve na určité (dost vysoké) úrovni, tj. když jde o bolesti a utrpení především niterné, duševní a spirituální, může se bolesti a utrpení dostávat ještě dalšího významu a smyslu. Řekl bych, že se to může stát dobrým a smysluplným tématem i pro filosofii (a nepochybně i pro teologii), ale theodicea pro mne představovala vždy něco nepatřičného, od čeho jsem se – a vůbec od ní – odvracel. Kdo je člověk, aby vymýšlel, jak omluvit nebo dokonce ospravedlnit to, co se děje nebo co se stalo, aniž by v první řadě hledal svůj podíl na tom, co se nemělo stát, tj. aby nejprve myslel na svou vlastní vinu a na vinu druhých lidí? Není něco zcela nepatřičného na tom, když se o všelijakých hrůzách a neštěstích i výsledcích zlovůle uvažuje jako o čímsi „dopuštění“, kterému by se vlastně nějakým zá-
sahem „shůry“ bývalo bylo mohlo zabránit? Není to ještě vadnější než přijímat to všechno jako pouhý „fakt“, pouhý „běh věcí“, nebo dokonce „osud“? Co je vlastně v pozadí takových snah a vlastně už i tázání tohoto druhu?

(Písek, 120130-1.)